

שתבוא - אך קולנו ושאר כקול קורא במידבר העדתי

במשך 34 שנים, ממש מאז ימיה הראשונים של המדינה, עוד לפני שהמוני העולים מארצות-המזרח נזרקו אל תוך המעברות המתבוספות בכוכן, הזהיר שבעות זה מפני התוצאות הכלת-ינמנות. כתוצאה מכך הושמך קולד, נרדף ונשנא אז, כשם שהוא מושמך ונשנא כיום, כאשר הוא מזהיר מפני התוצאות הכלת-ינמנות של דיכוי הפלסטינים. מבין רבבות המילים שכתב "העולם הזה" במשך השנים על קיפוח עדות-המזרח והתקוממותם הצפויה, נבחרו כמה קטעים, המופיעים להלן.

המילים המודפסות בעמוד זה נראות כאילו נכתבו השבוע, בעיקבות המהומות בכפר-ישלם וציור צלביה-הקדם ברחובות הערים. אולם הן נכתבו לפני דור שלם.

הן מוכיחות כי משקרים כל הטוענים כיום, בתמימות מעושה, כי "לא הבינונו", "לא יכולנו לדעת", "לא הזהירו אותנו".

"העולם הזה" הכין, ידע והזהיר. קולנו היה כקול קורא במידבר.

שיעור-ירצון עצמית שאפפה אז את ה- מדינה, אשר התפארה בחישג הגדול של העליה ההמונית:

...הכפלת האוכלוסיה של מדינה היא מהפכה עצומה. כימעט חסרת-תקדים.

היישוב הוותיק, שהתגבש בשנות מיל-חמת-העולם השניה, מילחמת-המחותר ר מילחמת-העצמאות לעם בעל אופי משלו, לא הבין זאת. הוא השלה את עצמו שדי לו בעיקרון, בהחלטה חגיגית בכנסת ר בפתיחת השערים - וכי המשך העסק הוא עניינה הפרטי של הממשלה. תפקידם של פקידים, שאינו נוגע לאורח הפשוט.

"אשכנז רבתי"

1949

לבדם באים עוד בחשבון עלליה. לדברי נציג הסוכנות היהודית? מי ערב לכך שבעוד עשר שנים לא יהיו עוד אזרחים בעריזכויות במדינה הזאת, פרט לבני הגזע הטהור, אשר אבותיהם נזרדו בין

היחס למארוקאים במדינה שקמה זה עתה:

...כשקמה המדינה הזאת, רצינו להאמין שתהיה לכוריההיתוך, אשר יצרף את הגרור טאות מחמישים ארצות, ויהפכם למטיל-ברזל - מטיל עברי.

במאי 1949 כתב אריה גלבום, אז כוכב-עולה בעיתון "הארץ", מאמר השמעה חריף נגד העולים החדשים מ-מארוקו. כתבתי על כך תשובה שהומיעה בגליון "העולם הזה" (607) מיום ה-26 במאי 1949. תחת הכותרת "המארוקאים שלי", כשנה לפני שקיבלתי לידו את עריכת השבועון. העורך היה אז אורי קיסרי. הזכרתי במאמר את נסיוני כמפקד כיתה של מארוקאים בקרבות מילחמת-העצמאות, וכתבתי:

...בין כל העולים שבאו עם גלי-העליה הנוכחי, אין שיכבה המוכנה מבחינה נפר שית הליקטל באווירת הארץ כעולי צפון-אפריקה. אין הם דבקים בלשון-אימים, כי דוברי האידיש. אין הם דבקים בהווי תרבותי משלהם. כעולי כל שאר הארצות, כבואם לארץ חשבו שיתקבלו כאן לחבריה חדשה, בעלת תרבות חדשה ואופי חדש. אכזבתם ממרת לבוא. בגלל דעות קדור מות מגוחכות. נסגרת לפנייהם דלת הכנייה סה החברתית. בני-הארץ, ובעיקר בגוד הארץ, מתרחקים מהם ככל האפשר. מקפחים אותם עוד יותר מכל עולה אחר.

בעוד שבני-היישוב מרגישים קירבה מסוימת לעולי-אירופה, הדוברים אידיש, הרי המארוקאים הם בעיניהם, גזע זר, כעריבים עצמם. אין הם מבינים את שפתם, ואין הם משתדלים להבין לרוחם. ר מכיוון שמארוקאים אלה הינם מטיבעם בחורים גאים, המגיבים על עלבונות כי מעשי אלימות ובתגרות-ידיים, נולד נחשול של "אינצידנטים".

כך מצדיקה את עצמה אגדת הפראות המארוקאית במאוחר...

1949

כעבור שלושה חודשים כתבתי בגליון "העולם הזה" (619), שהופיע ב-18 באוגוסט 1949, תחת הכותרת "הכיש-לון הגדול", דברים חריפים עוד יותר על

השער, "רוסקים את השחורים", רעל השינאה נואה בעורקי הגוף הלאומי...

מהומות ואדרסאליב, 1959. מי שמחזיק לירות במוחמד, סופו לירות ברחמים...

הוא לא הבין שמבול אנושי זה ישנה בהכרח את כל סדרי-חייו, את דמותה היתברתית הכלכלית של מדינתו.

כך קרה שהעולים החדשים, כבואם לי ארץ, מצאו עם סגור ומסוגר, אחדים, שהיו להם קרובים ביישוב הוותיק, התקבלו יפה, הסתדרו אצלם. אולם הרוב המכריע הועבר למקומות מבודדים, רחוקים ממרכזי היישוב הוותיק, בלי קשר חבירי תי אליה, בלי אפשרות לחדור לשוק העיבוד של ה"וותיקים".

הם הפכו למעמד שני, כמעט דעם שני.

גם אחרי שהבואו יותר מחצי מיליון עור לים חרשים למדינה, היה נדמה ליישוב כי כל זה אינו צריך להשפיע על רמת-חייו. ציונות לחוד, עסקים לחוד. מכיוון שעליות קודמות (כעליית-גרמניה) גרמו תמיד להעלאת רמת-המחיה, היתה אמונה תמימה שכך יהיה גם הפעם. ואיש לא היה בין כי שני פיות צריכים למנת-לחם כפור לה - או שפרוסת-הלחם תצטרך להתחלק לשניים.

אם נשאל אזרחי-ישראל: "האם אתה רואה שיביאו ארצה את יהודי הגולה?" יאמר כימעט תמיד, בלי היסוס של רגע: "כן!" אבל השאלה עצמה חסרת-תוכן. השאלה האמיתית היא: "האם אתה מוכן לוותר על מקרר השמלי על חדר מדידתך, על גנת-הבשר השבועית, כדי שנוכל לכלי-כל בני-המעברות?" יתכן שלשאלה זו אין תשובה כה חד-משמעית. כימעט כל אחד הסכים לדברי דוד בן-גוריון: "למדינת-ישראל יש יעוד מיוחד... גאות עם ישראל, קיבוץ גלויות..." הוא הוסיף: "העליה... היא האמצעי היעיל ביותר (המשך בעמוד 64)

הוולגה והוויסלגה, דיברו אידיש, היו כשנה חברים במפא"י, ולא נשארו נשים מבנות העדה הספירידיית?

כי לשחצנות הגזעית אין גבול. וליסור

לכן - פשע עליון הוא במדינה הזאת העלות רעיון של גזע ושל עדה. פשע מתועב מבגידה, מתועב מריגול.

ואם יש להעניש מישחו כמאסרי עולם, את הופשעים בזה יש להעניש. אתם המחברים את ה"קומוניקאטי" - "חיללים שגראו כיוצא-מארקו שכרו את חלון ראווה כרחוב אנכי..." אך שלא כתבו: "חיללים שגראו כיוצא-מארקו נקברו בקבר-אחים על גבעות חזיקאית..."

את הכותבים: "דוברי-צרפתית ניסו לי-אנוס בחורה על שפת הירקון..." אך שאינם כותבים: "דוברי-צרפתית עלו על הקרקע ביישוב-מישלס בנגב..."

ואל תאמרו פראי-אדם הם... יתכן ש-הסכין קרובה לידם יותר מאשר לידכם. אך יתכן גם שמעטים אצלם מוסיפיה-שט רות וספסרייה-השוק-השחרור מאשר אצלכם.

הרי יודעים אתם בעומק לבכם ששקר רים הם כל אלה, תירוצים בלויים, סחי בות אידיאלוגיות עלובות, המנסות לשווא להסתיר את היצרים הגזעיים החשוכים ביותר, את המישפטי-הקדום המטופש ר האווילי של בני עדה "עליונה".

היום מחרימים את המארוקאים. מי ערב לכך שלא יחרימו מחר את הערבים, ומחר רתיים את התימנים ובני-טריפולי, אשר הם

דוה-הרוח של המדינה, אשר מבעד לסדקי-הם עוזבים מארוקאים אלה את הארץ. להם אין תחליף.

1951

שנת 1951 היתה שנת העליה ה- גדולה. המוני העולים נשפכו אל תוך המעברות.

בראש-השנה בחרנו בפעם הראשונה ב"איש-השנה". איש-השנה תש"א היה "העולה החדש האלמוני". המאמר עליו הופיע בגליון "העולם הזה" (726), ב-27 בספטמבר 1951. במאמר זה כתבתי קטע של אזהרה חמורה, שהפריע לאווירה הכללית של